

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 52/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 9. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť skupiny 93 voličov volebného obvodu obce Rokycany, zastúpených advokátom JUDr. V. B., P., za účasti M. J., zvoleného starostu obce Rokycany, pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Rokycany konaných 27. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť skupiny 93 voličov volebného obvodu obce Rokycany **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2010 doručená sťažnosť 93 voličov volebného obvodu obce Rokycany (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. V. B., P., pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Rokycany konaných 27. novembra 2010.

Sťažovatelia uviedli, že v obci Rokycany sa zúčastnilo volieb na starostu a poslancov obecného zastupiteľstva 444 voličov z celkového počtu 552 voličov zapísaných vo volebnom zozname. Sťažnosť podpísalo 93 voličov, čo je viac ako požadovaných 10 % oprávnených voličov volebného obvodu.

O zvolenie za starostu obce sa uchádzali piati kandidáti, z ktorých bol zvolený M. J. s počtom 164 hlasov. Na ďalších miestach sa umiestnili kandidáti J. K., ktorý získal 129 hlasov, P. Š. – 111 hlasov, S. P. – 34 hlasov a M. E. získala 2 hlasy.

Volieb sa zúčastnilo temer 80 % voličov a zvolený starosta získal necelých 30 % hlasov, čo je podľa sťažovateľov značný nepomer s účasťou na voľbách.

Sťažovatelia ďalej uviedli:

«Zvolený kandidát na funkciu starostu obce Rokycany, pán M. J., kandidoval ako nezávislý kandidát. Súčasťou kandidátskej listiny nezávislého kandidáta je petícia podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru (zák. SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí, § 16 ods. 9, prvá veta). Podľa našich zistení bola petícia v prevažnej miere podpísaná občanmi z rómskej osady Rokycany. Počas priebehu volieb občania z rómskej osady dobrovoľne medzi sebou pred členmi miestnej volebnej komisie hovorili o kandidátovi, ktorého majú voliť. Na základe toho sa domnievame a máme podozrenie, že došlo k tzv. „kupovaniu“ voličských hlasov v rómskej osade, ktoré bolo zistené občanmi obce Rokycany od občanov z rómskej osady Rokycany. Za účasť na voľbách a voľby p. M. J. vraj mali dostať občania z rómskej osady po 5 Eur a po jeho úspešnom zvolení na funkciu starostu obce Rokycany im malo byť vyplatených po 50 Eur. Na potvrdenie týchto skutočností navrhujeme vyžiadať z Obecného úradu Rokycany, kópiu petície podporujúcej kandidatúru pána M. J. ako nezávislého kandidáta a kópiu zoznamu voličov, ktorí sa zúčastnili na voľbách, vzhľadom k tomu, že na naše požiadanie nám bolo oznámené, že všetky listiny ohľadom volieb sú už zapečatené a nie je možné nám uvedené listiny poskytnúť. Porovnaním petície so zoznamom voličov by bolo možné preukázať nami vyššie tvrdené skutočnosti, aj vzhľadom na počet získaných hlasov zvoleného starostu pána M. J. Máme vedomosť o tom, že na uvedenej petícii je podpísaných približne 140 rómskych

občanov a počet voličských hlasov, ktoré získal pán M. J. je 164 a na základe uvedených skutočností je tu podľa nás dôvodné podozrenie tzv. „kupovania“ hlasov.»

Sťažovatelia ďalej navrhujú:

„Za účelom preukázania pravdivosti vyššie uvedených tvrdení sťažovateľov navrhujeme vypočutie svedkov, a to občanov z rómskej osady Rokycany uvedených a podpísaných vo vyššie uvedenej petícii“.

Sťažovatelia žiadajú vyhlásiť voľby starostu obce Rokycany konané 27. novembra 2010 za neplatné. Zároveň podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a § 74 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku navrhujú vydať predbežné opatrenie, ktorým *„prikazuje M. J., trvale bytom R., zvolenému kandidátovi na funkciu starostu obce Rokycany zdržať sa výkonu právomocí starostu obce až do rozhodnutia Ústavného súdu SR o sťažnosti pre neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy a proti výsledku volieb.“*

II.

Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava“) ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb..., do orgánov územnej samosprávy...

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 zákona o ústavnom súde preskúma, či sťažnosť spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti návrhu podľa § 20, § 59

a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dôvody na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovatelia preukázali, že tvoria skupinu voličov, ktorá predstavuje viac ako 10 % voličov [§ 59 ods. 2 a § 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde], teda majú v konaní pred ústavným súdom procesnú legitimitáciu na podanie sťažnosti podľa § 59 zákona o ústavnom súde.

Sťažnosť bola podaná v lehote ustanovenej § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených čl. 30 ústavy, a to jednak aktívneho volebného práva vykonať voľbu svojich zástupcov v orgánoch samosprávy, ale aj volebného práva pasívneho, ktorého obsahom je byť zvolený do týchto orgánov samosprávy.

Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými zákonnými predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (PL. ÚS 34/99).

Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy a jeho výklad a realizácia. Táto musí umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti.

Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca význam predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo volieb kandidáta.

Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi.

Neplatnosť volieb alebo volieb kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledok volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

S ohľadom na tieto zásady ústavný súd posudzoval aj predloženú sťažnosť, či tvrdenia v nej obsiahnuté jednotlivo alebo v spojení môžu ovplyvniť ústavnosť a zákonnosť volieb starostu a porušiť zároveň ústavou garantované práva a tiež ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“).

Ústavný súd využíva svoju právomoc pri zistení neústavnosti alebo nezákonnosti volieb a vyhlási voľby za neplatné alebo zruší výsledok volieb podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde iba vtedy, ak k porušeniu volebného zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, pričom sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie ustanovení upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS 18/99, PL. ÚS 32/03).

Sťažovatelia namietali priebeh volieb starostu vo volebnom obvode Rokycany, pričom tvrdili, že počas ich priebehu došlo ku „*kupovaniu*“ hlasov z rómskej osady Rokycany. Ako dôkaz uviedli petíciu, na základe ktorej bol zapísaný za kandidáta na starostu kandidát, ktorý neskôr vo voľbách 27. novembra 2010 uspel a bol zvolený.

Na potvrdenie týchto skutočností sťažovatelia navrhli vyžiadať petíciu podporujúcu kandidatúru M. J. a porovnať ju s kópiou zoznamu voličov. Z porovnania týchto listín by malo vyplývať, že v oboch prípadoch sa nachádza asi 140 rómskych občanov.

Sťažovatelia neuviedli dôkazy, ktoré by svedčili o tzv. „*kupovaní hlasov*“, ani skutkové postupy, ktoré by k takémuto konaniu smerovali, a neuviedli ani svedkov, ktorí by takého konanie preukazovali. Napriek tomu, že sú zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, nepostupovali podľa § 20 zákona o ústavnom súde a nepredložili relevantné dôkazy, ktoré by preukazovali nimi naznačené porušenia, ktoré by mohli smerovať k požadovanému petitu. Neoznačili ani ustanovenia zákona o voľbách, ktoré malo byť porušené, a preto nemohla byť ani preskúmaná zákonnosť dodržania takéhoto ustanovenia citovaného zákona.

Ústavný súd už v predchádzajúcich svojich rozhodnutiach uviedol, že len domnienka nesprávnosti výsledku volieb nie je dôvodom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by zrušil výsledok volieb (PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03).

Tvrdenie sťažovateľov, že podpisy na petícii, ktoré podporili kandidáta, sú zhodné s podpismi na volebnom zozname, a tým došlo ku „*kupovaniu hlasov*“, nemajú oporu v žiadnych predložených dôkazoch.

Z tvrdenia sťažovateľov však nebolo bez ďalšieho možné vyvodiť neústavnosť a nezákonnosť výsledku volieb, sťažovatelia nepreukázali medzi nimi príčinnú súvislosť. Táto by bola preukázaná v prípade manipulácie s hlasovacími lístkami, ktoré by dokázali svedkovia vypočutí v konaní pred ústavným súdom, ktorých však sťažovatelia neoznačili. Uviedli len, že „*za účelom preukázania pravdivosti vyššie uvedených tvrdení sťažovateľov navrhujú vypočutie svedkov a to občanov z rómskej osady Rokycany*“.

Sťažovatelia sa mylne domnievajú, že ústavný súd v konaní vo volebných veciach sa riadi aj zásadou vyhľadávacou, ktorá je jednou z vedúcich zásad trestného konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní, nie však v konaní vo volebných veciach. V tomto smere sťažovatelia nepredložili žiadne relevantné dôkazy a ani sa o to nepokúsili a túto otázku predložili namiesto v rovine namietaných dôkazov len v rovine nekonkrétnej domnienky. Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na judikatúru ústavného súdu vo volebných veciach nemožno tvrdeniam sťažovateľov pripísať povahu právne relevantných dôvodov na konanie o sťažnosti. Ústavný súd preto považoval sťažnosť za zjavne neopodstatnenú v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že plénum ústavného súdu odmietlo sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, bolo bez ďalšieho právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2011